

po postavi, katero je državni zbor sprejel. Proti njej glasovali so nekateri nemški liberalci, posebno krofasti vodja štajerskih liberalcev je kaj hrapasto kresal zoper njo pa nič ni pomagalo. S tem so se nemški liberalci precej zamerili ne samo pri vseh avstrijskih domoljubih, ampak tudi pri samem cesarju, kateremu niso hoteli pustiti prve besede pri načinu, kako se ima deželna bramba urediti.

Deželna bramba ima šteti najmenjše 138.000 vojakov. Cesarju gre prva beseda pri vredbi in le na cesarjevo povelje se sme pod orožje poklicati. Ob času vojske zamorejo se od redne vojske k deželni brambi prestavljeni vojaki zopet pozvati nazaj. Bramboveci so dolžni le deželo braniti. Vendar v sili zamorejo jih cesar tudi čez meje poslati rednej vojski v podporo.

Bramboveci dobijo oficirjev, obleke, orožja itd., kakor redno vojaštvo. V deželno brambo sprejeti rekruti ali novinci morajo vežbati se ali „eksercirati“ 8 tednov, če so pešaki, 3 mesece, če so streleci na konjih ali konjeniki. Pozneje pokličejo se samo k rednim vojaškim vajam in kontrolnim shodom.

Ti kontrolni shodi bodo se vršili pri okrajnej političnej gosposki, kder bo tudi okrajni narednik (Bezirkfeldwebel) stanoval, ki ima zapisnik vseh brambovcov urejati. Plače dobiva 600 fl. na leto, čez pet let pa 100 fl., čez deset let 200 in čez 15 let pa 300 fl. več, se vé tudi prosto stanovanje.

Temu naredniku mora vsak brambovec naznaniti, če se iz domovja kam inam seli. Vojaške vaje brambovcov trajajo po 4 tedne, vendar nikoli ob času žetve.

Kdor bi nepokoren bil zaukazom brambovske postave in brambovskih gosposk, bil bi kaznovan prvič in drugič z zaporom na teden do 3 mesecev; tretjokrat in ob času vojske pa po ostrih postavah za redno vojaštvo veljavnih. To se glavne točke nove brambovske postave.

## Gospodarske stvari.

### Kaj ovira napredek sadjereje na slov. Štajerskem.

(Izv. dopis iz Brežiškega okraja.)

Da se ta tako važna panoga kmetijstva boljše ne razvija, kaj temu največ zaprekuje, sem premišljeval, ter opomnim sledeče: Prvič, dokler ne bodo se semtertje učili umne sadjereje in drugič, dokler ne bode kupčija s sadjem živahnjeja, ne bode sadjerejstvo napredovalo.

Če si mislimo način sadjereje, kakor ga naši nekateri kmetovalci izvršujejo, se moramo čuditi, da še toliko sadja pridelamo. — Da bi si kdo divjakov na gredah iz pešek izredil, temu bi se še nekateri posmejovali. Tu pa tam gré

gdo v gojzd, izkoplje kakov starikav divjak ter ga brez obzira na lego in svet posadi do pol-drugi čevlji globoko. To je čisto protinaravno, ker tako ne more solnce ogreti zemlje pri koreninah niti zrak ne more zemlje prešiniti. Včasih se prime, vendar tako kasno raste, da le redko kedaj tisti sadu dočaka, ki posadi. Je pa divjak kje na mestu v kakšni meji izrastel, ga cepi v sklad, da potem vedno revno ostane drevo ter le malo časa trpi.

Vzeti ozir na lego in svet pri saditvi sadunosnega drevja, je velike važnosti, sploh više, kakor si naši kmetje mislijo. Tako n. pr. Ribstinov pepinek jabelko rado raste v suhem svetu, kjer bi n. pr. Muškatovi kosmač morabiti celo nerodoviten bil itd. Nasproti vzemimo, da je zemlja dobra, globoka in nekoliko vlažna, tukaj bodo slive posebno rodovitne, jabelke pa v nekaj plitveji zemlji dokaj dobre. Je zemlja globoka pa revna, bodo nekatere hruške kaj dobre. Tako tudi je lega proti jugu za hruške, proti severu za jabelka, proti vzhodu, kjer južni vetrovi ob času cvetja ne brijejo, za slive. Zopet kjer je na vrhu in vetrovom izpostavljeno, kaže za takove plemena, ktera trdo visé, kakor n. pr. pr. jabelko veliki Bob itd.

Potem pa tudi ne moremo veliko zahtevati, če kupčija ni taka, kakor bi imela biti, ker ni zadosti takšnega sadja, ki je potrpeče in za daljno vožnjo sposoben. Če potem le v nekterih rodovitnih letih pridejo tisti „hausirerji“, ki znajo smetano z mleka pobirati, in le malo ceno naredijo, se res sadjereje veseliti ne moremo. Nasproti če bo dežela imela mnogo žlahtnega sadja, bodo prišli kupeci, ki imajo um za kupčijo, pa tudi ne premalo kapitla. Upajmo, da se ta reč zboljša.

Kolikor še vem, dobile so se slive vagan za 30–33 kr. Lani so bili kupeci, ki že neki tri leta zaporedoma pridejo, ter so jih pri Brežicah kupovali vagan po 2 fl. 30 kr. Isto bi bilo z jabelkami. Lani so bili kupeci pri Brežicah tudi na jabelka in sicer iz Virtemberškega ter so jabelka, kakove so bile, kupovali po 1 fl. vagan. Se ve da to je malo, pa ko bi bil žlahten sad, bila bi tudi cena boljša.

Tedaj tisti kmetovalci slovenskega Štajerja, ki se dozdaj niste poprijeli umne sadjereje, pristopite društvu sadjerejskemu v Št. Jurji; od tam boste dobivali cepičev tistih plemen, ki so za naše okolice od možev strokovnjakov kot dobra spoznana in tako boste dobrega vžitka pa tudi lep denar dobivali in sebi in potomcem k blagostanju pomagali.

Leto na leto je več plačil od gruntov in med tem, ko vse napreduje, naše kmetijstvo le pri starem kopitu ostaja. Noben kos zemlje se ne sme pustiti zabadavo ali prazen in besede slovečega nemškega sadjerejca Metzgerja si zapomnite:

Na vsako mestece posadi drevesce

In oskrbuj ga, da dobiček ti dá.

F. Ogorevec, posestnik.

### Krompir bolezní braniti.

Od leta do leta dela krompirjeva bolezen veliko škodo, jedno leto manj, drugo več, letos v tem, drugo leto v drugem kraju. Treba je toraj misliti, kako se mora temu sovražniku na rep stopiti, da se njegove škode od naših gospodarjev, kolikor mogoče odvrnejo. Stari skušeni kmetovalec nam o ti važni zadevi piše, kakor sledi:

1. Zemljišče za krompir se mora dobro predelati, da pride semenski krompir v zadosti rahlo zemljo.

Taka zemlja daje posajenemu krompirju več varstva proti bolezní, kakor roda in grudasta prst.

2. Krompirjevi gomolji za seme se morajo rano najboljše prav rano spomladi po 80 centimetrov vsaksebi po vrsti posajati. Bolj narazen ga saditi ne kaže. Zopet pa ne gre gomolje bliže sebe saditi, ker se potem tako imenovano varovalno ogrebanje ne da izpeljati. Semenski krompirji morajo, da se pridelek ne zmanjša, biti precej debeli ali pa se morajo vrste bolj tesno, druga poleg druge potegniti.

3. Prvo ogrebanje mora biti plitvo, da je greben zgoraj širok pa le kakih 15 centimetrov visok. To ogrebanje se more, če potreba, dvakrat goditi.

4. Varovalno ogrebanje se mora pa brž takrat zgoditi, ko se bolene maroge na metenici krompirjevi pokažejo. Ko bi se to že pred pšenično žetvijo ne bilo zgodilo, se mora to ogrebanje že takrat zgoditi, ko se bolene maroge na metenici še pokazale niso.

5. Varovalno ogrebanje se le od ene strani godi. Nasuje se visok greben z močno strmo stranjo in spodnjo širokostjo po tisti strani, od ktere se ogreba in sicer tako strmo proti vrhu kolikor le mogoče. Prstena odeja, ki se tako nad najvišimi semenskimi krompirji naredi, mora najmanj 10 centimetrov debela biti, ker se pozneje vsede in posuje in tako slednjič komaj 15 centimetrov debela postane. Zajedno s tem ogrebanjem se krompirjevi metenici vršiči zmerno na nasprotno stran nagnejo, tako da je vsaj na pol vzdignjena.

6. Plitvo ogrebanje in varovalno ogrebanje se more tam, kjer krompirjeva njiva ni prevelika, z motiko opravljati.

7. Da se zabrani, da krompir še le v kleti ne začne gnjiti in bolehati, kar včasih veliko zgubo in škodo napravi, zato se sme krompir še le tri tedne pozneje kopati, ko so zadnji listi metenice veli postali.

(Dalje prih.)

Sejmi: 25. maja Dobje, Ivnik, Ormož, Gradec, Berače, Rogatec, Slivnica pri Mariboru, sv. Urban nad Ptujem, Vitanje, 26. maja Jarenina, 28. maja Ruše, Nova cerkva, 29. maja Reichenburg, 31. maja Gradec, Loka, Rečica, 1. junija Vojnik, 2. jun. Ptujška gora.

### Dopisi.

Iz Šmarijskega okraja. (Nemški šulverein — volk v ovčji obleki) hodi okoli ter lovi ude za nemški „šulferajn“. Pred kratkim — na delavnik — je se Vouk, pisatelj ces. kralj. okr. sodnije Šmarijske, na Ponkvi kakor neki agent grčaste omike okoli klatil, ter nevedne kmete na svoje limance za nemški „šulferajn“ lovil. Vprašali bi, ali je temu Vouk-u, ki iz cesarsko-kraljeve kase svoj denar oziroma živež dobiva, dovoljeno, da ob delavnikih okoli hodi ter za društvo, ki je Slovencem sovražno, katoličanom pa nevarno, agitira ter pri nevednih kmetih goldinarje za omenjeno društvo nabira? Marsikateri kmet si misli, ako „gospod“ od cesarsko-kraljeve sodnije pride, moram že pristopiti ter goldinar dati, da se „gospodom“ ne zamerim. In zares je že marsikatega tako na svoje limance dobil. Na Ponkvi je še celo prvi občinski svetovalec in cerkveni ključar k temu društvu, — bodi si iz nevednosti ali iz baharije, — pristopil. Mi le toliko vemo, da se rad marsikrat z nemškimi besedami pobaha, akoravno nemški ne zna. — Kmetje varujte se volka v ovčji obleki! Kajti „šulferajn“ je društvo, katero hočejo Šmarijski nemčurji proti Šmarijski čitalnici skupaj zbobnati. Razven tega pa to društvo, — akoravno je nemško, — pri odličnih Nemcih nema podpore. Na Zgornje-Avstrijskem, — v čisto nemški deželi, — so še celo tamošnji premilostljivi nemški škof svojim duhovnikom zaukazali, da morajo ljudstvo podučiti, da temu društvu, ki nima pravi in tudi ta namen ne, ki je v društvenih pravilih pisan, — nikakor ne pristopi. In omenjeni premilostljivi škof so v svojem pastirskem pismu to društvo „volka v ovčji obleki“ imenovali.

Kmetje! ako hočete šolo podpirati, podpirajte jo v domačem kraju, kjer imate dovolj revnih šolarjev. Ne pluvajte v lastno skledo ter ne pošiljajte potem društvu krvavo si pridobljeni denar v tuje dežele. Pri tej priliki moram še omeniti, da je omenjeni Vouk tudi vrlega Ponkviškega župana Fr. Podgoršek-a na svoje limance dobiti hotel. Toda ta mu je povedal, kar mu gre in kar bi vsak pošten slovenski kmet storiti moral. — Kmetje! ki ste že na limance šli, izstopite iz tega društva ter naznanite to pismeno Vouku. Prilčno Vam hočem vse kmete in tudi nekega učitelja v